

POSTANOWIENIE

25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 25 kwietnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K.J.

przeciwko Ł.M.

o zapłatę,

na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w Opolu

postanowieniem z 2 stycznia 2023 r., II Cz 464/22,

zagadnienia prawnego:

"Czy w stanie prawnym wprowadzonym od dnia 7 listopada 2019 r. ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469 z późn. zm.) przysługuje zażalenie na zarządzenie przewodniczącego, którego przedmiotem jest wezwanie strony do uiszczenia zaliczki na poczet wydatków, na przykład na wynagrodzenie dla kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu (art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c.), a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie, który sąd jest właściwy do rozpoznania tego zażalenia, czy sąd pierwszej instancji w innym składzie (art. 394^{1a} § 1 k.p.c.), czy sąd drugiej instancji?"

umarza postępowanie.

Ewa Stefańska Jacek Grela Kamil Zaradkiewicz

[SOP]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Opolu po rozpoznaniu w dniu 2 stycznia 2023 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa: K.J. przeciwko Ł.M. o zapłatę na skutek zażalenia powódki na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Opolu z 8 września 2022 r. przedstawił na podstawie art. 390 § k.p.c. Sądowi Najwyższemu następujące zagadnienie prawne: „czy w stanie prawnym wprowadzonym od dnia 7 listopada 2019 r. ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469 z późn. zm.) przysługuje zażalenie na zarządzenie przewodniczącego, którego przedmiotem jest wezwanie strony do uiszczenia zaliczki na poczet wydatków, na przykład na wynagrodzenie dla kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu (art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c.), a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie, który sąd jest właściwy do rozpoznania tego zażalenia, czy sąd pierwszej instancji w innym składzie (art. 394^{1a} § 1 k.p.c.), czy sąd drugiej instancji?”.

Przy rozpoznawaniu zażalenia pełnomocnika powoda Sąd Okręgowy powziął wątpliwość dotyczącą właściwej wykładni art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c. w stanie prawnym wprowadzonym od dnia 7 listopada 2019 r. ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469 z późn. zm.). Zażalenie pełnomocnika powódki na zarządzenie zostało sporządzone 24 października 2022 r. Zgodnie bowiem z obowiązującym brzmieniem art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c. zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienie sądu pierwszej instancji i zarządzenie przewodniczącego, którego przedmiotem jest zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, zwrot opłaty lub obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składała środka zaskarżenia co do istoty sprawy.

Tożsama kwestia była przedmiotem pytania prawnego do Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 15/19, jednak uchwała Sądu Najwyższego z 25 lipca 2019 r. wydana została w stanie prawnym przed wejściem w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469 z późn. zm.) ze względu na brzmienie art. 9 ust. 4 tej ustawy.

Artykuł 394 § 1 pkt 9 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili podejmowania uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2019 r. przewidywał zaskarżalność postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty, zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz wynagrodzenie biegłego, mediatora i należności świadka. Na zarządzenie przewodniczącego, wzywające stronę do wniesienia zaliczki na wydatki związane z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego, przysługuje zażalenie (art. 394 § 1 pkt 9 w zw. z art. 398 k.p.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego w realiach rozpoznawanej sprawy zasadniczą kwestią, która wymaga rozstrzygnięcia było ustalenie, czy wniesione zażalenie jest dopuszczalne, jeśli tak, który sąd jest właściwy do rozpoznania tego zażalenia, czy sąd pierwszej instancji w innym składzie (art. 394^{1a} § 1 k.p.c.), czy sąd drugiej instancji, ewentualnie z jakich względów zażalenie podlega odrzuceniu oraz następnie, który sąd, jest właściwy do rozpoznania (odrzućenia) tego środka odwoławczego żalącej powódki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie 24 października 2022 r. powódka wniosła zażalenie na zarządzenie w przedmiocie zobowiązania powódki do uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia dla kuratora dla pozwanego. Pismem z 31 lipca 2023 r. powódka wycofała powyższe zażalenie, wskutek czego postanowieniem z 16 października 2023 r. Sąd Okręgowy w Opolu umorzył postępowanie zażaleniowe. Następnie w sprawie został wydany 15 stycznia 2024 r. wyrok zaoczny przez Sąd Rejonowy w Opolu. Wobec powyższego odpadła podstawa do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy.

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania m.in. wówczas, gdy wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne. Przepis ten, stosownie do art. 13 § 2 k.p.c., znajduje odpowiednio

zastosowanie w postępowaniu wywołanym przedstawieniem Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 23 października 2007 r., III CZP 96/07; z 26 października 2011 r., III CZP 57/11; z 12 stycznia 2024 r., III CZP 7/23). Przedstawiane Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne musi przede wszystkim wiązać się z rozpatrywaną sprawą, co oznacza, iż w razie skutecznego cofnięcia środka prawnego, którego pytanie dotyczy, a w konsekwencji podjęcia przez Sądy *meriti* dalszych czynności, rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego staje się bezprzedmiotowe, a zatem wydanie orzeczenia w tym zakresie przez Sąd Najwyższy pozostaje zbędne.

Z tego względu, na podstawie art. 355 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 390 § 1 k.p.c., w zw. z art. 398²¹ k.p.c., postępowanie przed Sądem Najwyższym podlegało umorzeniu.

Kamil Zaradkiewicz Jacek Grela

Na mocy art. 330 § 1 k.p.c. stwierdzam
niemożność podpisania uzasadnienia postanowienia
przez sędziego SN Ewę Stefańską
z powodu długotrwałej nieobecności
Jacek Grela

(M.M.)

[a]